

Hlásenie o pacientovi s chronickou obštrukčnou chorobou pľúc

Národný register chronických pľúcnych chorôb

Metodický pokyn

Obsah

Všeobecná časť	3
Ochrana osobných údajov	3
Spôsob poskytovania údajov do registra.....	3
Vypĺňanie formulára	4
Prístup k údajom pre zdravotníckych pracovníkov	4
Špecifická časť	5
Zbierané údaje.....	5
Špecifikácia hlásenia	5
Obsahová charakteristika.....	5
Okruh spravodajských jednotiek	5
Špecifikácia modulov v hlásení	5-6

Dátum aktualizácie: 31.10.2024

Vypracoval

MUDr. Alena Cvopová

Lazaretská 26, 811 09 Bratislava

telefón: +421 2 57 269 767, e-mail: alena.cvopova@nczisk.sk

Predložil

PhDr. Zuzana Hološová, PhD. – vedúca oddelenia zdravotných registrov

Lazaretská 26, 811 09 Bratislava, e-mail: zuzana.holosova@nczisk.sk

Ing. Martina Rafajová, PhD. – riaditeľka odboru registrov a zberu údajov

Lazaretská 26, 811 09 Bratislava, e-mail: martina.rafajova@nczisk.sk

Schválil

Ing. Martina Nagyová – riaditeľka sekcie správy zdravotníckych dát

Lazaretská 26, 811 09 Bratislava, e-mail: martina.nagyova@nczisk.sk

Všeobecná časť

Národné zdravotné registre sú špecifické informačné systémy, ktoré vytvárajú prostredie pre zhromažďovanie, spracovávanie a analyzovanie údajov o hromadne sa vyskytujúcich a spoločensky závažných skupinách chorôb v SR.

Národné zdravotné registre vedie podľa **zákona č. 153/2013 Z. z. o národnom zdravotníckom informačnom systéme** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov Národné centrum zdravotníckych informácií (NCZI). Zoznam hlásení do národných zdravotných registrov, ich charakteristiky, podrobnosti o obsahu národných zdravotných registrov, postupe, metódach, okruhu spravodajských jednotiek a lehotách hlásení do národných zdravotných registrov ustanovuje **vyhláška MZ SR č. 74 /2014 Z. z.**

Zákon č. 153/2013 Z. z. určuje **povinnosť hlásiť** vybrané ochorenia zdravotníckym zariadeniam Slovenskej republiky, ktorým bolo na základe povolenia Ministerstva zdravotníctva SR pridelené povolenie vykonávať činnosť v danej špecializácii.

Výstupy z príslušných databáz sú podnetom pre optimalizáciu intervenčných opatrení nielen v zdravotnej, ale aj v ekonomickej a sociálnej oblasti. Ich efektivita by mala určovať stratégiu zdravotnej politiky v SR. Pri správe registrov NCZI úzko spolupracuje s hlavnými odborníkmi MZ SR a ďalšími špecialistami. Obsahová náplň hlásení sa vypracováva v spolupráci s hlavným odborníkom Ministerstva zdravotníctva SR pre danú oblasť alebo klinickým garantom určeným odbornou spoločnosťou. Zohľadňuje klinicko-epidemiologické ukazovatele pre monitorovanie trendu vývoja ochorení s cieľom charakterizovať situáciu na úrovni regionálnej, národnej, ale aj prispievať do medzinárodných databáz.

Ochrana osobných údajov

Informácie zhromažďované v národných zdravotných registroch spĺňajú prísne kritériá na ochranu osobných údajov v informačných systémoch, ktoré sú definované v zákone **č. 18/2018 Z. z.** o ochrane osobných údajov a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Z registrov preto možno publikovať len súhrnné údaje o výskyte sledovaného ochorenia, ale v žiadnom prípade nie údaje o jednotlivých pacientoch. S osobnými údajmi v registri sa zaobchádza ako so zdravotnou dokumentáciou v zmysle zákona **č. 576/2004 Z. z.** o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Spôsob poskytovania údajov do registra

Údaje možno poskytovať dvomi spôsobmi:

- A. zasielanie údajov prebieha cez „**Informačný systém zdravotníckych indikátorov**“ prístupný cez webové rozhranie https://www.nczisk.sk/Web_aplikacia_ISZI. Do systému sa užívateľ prihlási pomocou prideleného užívateľského mena a hesla. Prihlasovacie údaje do aplikácie sú identické, ako pri plnení iných vykazovacích povinností voči NCZI.

V prípade, že sa poverí zasielaním údajov iná osoba v rámci PZS, odporúča sa jej vytvoriť referentský prístup pre tento typ záznamu. Postup pre vytvorenie referentských prístupov je uvedený v časti Vysvetlivky v ISZI.

- B. Spravodajská jednotka môže výstupy zo svojho informačného systému (vo forme XML súboru) uložiť cez zabezpečenú sieť do informačného systému ISZI aj využitím funkcionality Upload alebo Webovou službou a to podľa príslušných XML dátových rozhraní zverejnených na webovom sídle NCZI.

V prípade otázok týkajúcich sa **funkčnosti a používania webovej aplikácie ISZI** kontaktujte NCZI prostredníctvom [Kontaktného centra NCZI](#), alebo prostredníctvom mailovej adresy podatelna@nczisk.sk s uvedením IČO príslušného poskytovateľa zdravotnej starostlivosti.

Vypĺňanie formulára

Každé hlásenie je rozdelené do niekoľkých častí (**modulov**). Základne moduly identifikujú zariadenie a hlásenú osobu. Je potrebné uviesť rodné číslo, z ktorého sa v niektorých hláseniach automaticky prepočíta dátum narodenia.

Ďalšie moduly sú špecifické, týkajú sa obsahového zamerania ukazovateľov, ktoré sú v hlásenom prípade sledované z rôzneho hľadiska s očakávanými epidemiologickými výstupmi. Podľa potreby je zadanie príslušného ukazovateľa obmedzené na výber zo zoznamu hodnôt (číselníky).

Pri každom uložení hlásenia prebehne kontrola vyplnenia všetkých povinných položiek. Ak niektoré **povinné položky** (označené *) nie sú vyplnené, objaví sa oznam, ktorý užívateľa naviguje na chýbajúcu položku. Pri chybnom zadaní kontrolovaného údaju sa v danom riadku zobrazí červený výkričník a upozornenie o akú chybu sa jedná. Kým sa v hlásení nachádzajú chyby, hlásenie ostáva rozpracované a nemôže sa odoslať, kým sa chyby neodstránia.

Po vyplnení formulára sa stlačí tlačidlo „ukončiť úpravu“ alebo „uložiť priebežne“. Rozpracované hlásenia možno pred odoslaním kedykoľvek upravovať. Po stlačení tlačidla „Odoslať“ už nie je možné hlásenie upravovať, odoslané hlásenia sú pre spravodajskú jednotku dostupné len na čítanie. Ak SJ zistí chybu už v odoslanom hlásení, môže požiadať NCZI o spätné odoslanie na opravu.

Prístup k údajom pre zdravotníckych pracovníkov

Ak má lekár záujem o zaslanie údajov vlastných pacientov, ktoré poskytol národnému registru, odošle mailom krátky text s požiadavkou na adresu info@nczisk.sk. Táto možnosť môže byť modifikovaná v zmysle zákona na ochranu osobných údajov, za predpokladu, že informačne systémy SJ budú databázu takýchto pacientov ukladať primárne v IS SJ.

Pokiaľ nejde o pacientov ošetrojúceho lekára, resp. lekára, ktorý prípady do registra hlásil, individuálne údaje o zdravotnom stave jednotlivcov nie sú poskytované. Klinický garant príslušného registra (zvyčajne hlavný odborník MZ SR) má možnosť požiadať o databázu príslušného registra, redukovanú o základné identifikačné údaje pacienta.

Špecifická časť

Zbierané údaje

Národný register chronických pľúcnych chorôb zahŕňa hlásenie o pacientovi s chronickou obštrukčnou chorobou pľúc. Chronická obštrukčná choroba pľúc je najčastejšie pľúcne ochorenie. Viac ako 3/4 všetkých pacientov sú súčasní alebo bývalí fajčiari. Fajčenie – aktívne, či pasívne je jednoznačne najdôležitejším, aj keď nie jediným faktorom vzniku tohto ochorenia. Cieľom posudzovania CHOCHP je stanoviť incidenciu ochorenia v SR, určiť závažnosť ochorenia a jeho dosah na riziko budúcich udalostí. Hlásenia sa zadávajú do systému ISZI do 31.12. príslušného roku, kedy bola chronická obštrukčná choroba pľúc diagnostikovaná, s možným dohlásením začiatkom januára, ak pacient nebol koncom roka ešte prepustený.

Špecifikácia hlásenia

Hlásenie je vedené pod názvom „Hlásenie o pacientovi s chronickou obštrukčnou chorobou pľúc“ (ZR_CHOCHP).

Obsahová charakteristika

Obsahom zhromažďovaných a spracúvaných údajov je určenie chronickej obštrukčnej choroby pľúc, vrátane jej závažnosti a prítomnosti hlavných exogénnych rizikových faktorov podieľajúcich sa na vzniku ochorenia. Na základe závažnosti symptómov, potvrdení obštrukcie dýchacích ciest, ktorá nie je plne reverzibilná, ale aj prítomnosti komorbidít a rizika exacerbácie sa stanovuje závažnosť ochorenia.

Okruh spravodajských jednotiek

Poskytovateľ ambulantnej zdravotnej starostlivosti prevádzkujúci ambulanciu pneumologicko-ftizeologickú.

Špecifikácia modulov v hlásení

Predmetné hlásenie pozostáva z troch modulov.

Identifikácia zariadenia (Modul 00)

Do systému sa môžu prihlásiť a prispievať len oslovené spravodajské jednotky. Po otvorení formuláru sú požadované identifikačné údaje vyplnené automaticky (rok spracovania, mesiac spracovania, IČO a kód PZS, názov zariadenia). Ako kontaktná osoba sa uvádza meno lekára zodpovedného za vyplnenie hlásenia, ktoré je **povinná položka**, označená *, rovnako ako dátum vyplnenia hlásenia, v prípade ak sa položky nevyplnia, systém hlási chybu a výkaz sa nedá odoslať.

Identifikácia pacienta a typ hlásenia (Modul 01)

Zadá sa rodné číslo, meno a priezvisko pacienta, ide o povinné položky. Podľa rodného čísla sa po stlačení tlačidla „Uložiť priebežne“ automaticky dopočíta dátum narodenia, vek pacienta a určí sa pohlavie. Miesto bydliska – názov obce sa vyberá z číselníku, kód obce sa

vo formulári nastaví automaticky. Ide o povinnú položku, v prípade ak sa nevyplní, systém hlási chybu a výkaz sa nedá odoslať. Je možné uviesť aj ulicu trvalého pobytu.

V súvislosti so stanovením diagnózy CHOCHP sa uvedie, či ide o 1 – dispenzarizovaného pacienta, ktorému bola CHOCHP zistená v roku hlásenia alebo 2 – dispenzarizovaného pacienta s CHOCHP zistenou v minulosti. Pokiaľ sa jedná o novodiagnostikovaného pacienta, tak rok z dátumu stanovenia diagnózy musí byť totožný s rokom spracovania.

Stanovenie diagnózy, špecifikácia diagnózy a fajčenie (Modul 02)

V uvedenom module je potrebné určiť dátum stanovenia diagnózy (ak nie je presný/známy, označí sa 15. deň v danom mesiaci). Chronická obštrukčná choroba pľúc sa špecifikuje podľa medzinárodnej klasifikácie chorôb MKCH 10 (ak je iná, uvedie sa v textovom poli):

- J44.80 – Iná bližšie určená CHOCHP, FEV1 menej ako 35% náležitej hodnoty,
- J44.81 – Iná bližšie určená CHOCHP, FEV1 od 35% do 50% náležitej hodnoty,
- J44.82 – Iná bližšie určená CHOCHP, FEV1 od 50% do 70% náležitej hodnoty,
- J44.83 – Iná bližšie určená CHOCHP, FEV1 od 70% náležitej hodnoty,
- J44.89 – Iná bližšie určená CHOCHP, FEV1 neurčený.

Následne sa výberom z číselníka určí stupeň ochorenia podľa Národných smerníc pre diagnostiku a liečbu CHOCHP – GOLD (Global initiative for chronic obstructive lung disease):

1. skupina A – GOLD 1 alebo 2, nízke riziko, bez symptómov
2. skupina B – GOLD 1 alebo 2, nízke riziko, viac symptómov
3. skupina C – GOLD 3 alebo 4, vysoké riziko, bez symptómov
4. skupina D – GOLD 3 alebo 4, vysoké riziko, viac symptómov

Uvedie sa vzťah pacienta k fajčeniu (čísla k fajčeniu zohľadňujú ich poradie vo všeobecnom číselníku o fajčení):

3. exfajčiar,
6. nefajčiar (nikdy nefajčil),
8. súčasné fajčenie – nie viac ako 5 rokov,
9. súčasné fajčenie – viac ako 5 rokov.

Správa pre NCZI (Modul 03)

Vyplňujúci lekár môže uviesť informácie pre správcu registra, prípade metodika resp. doplňujúce poznámky o pacientovi.

V prípade otázok a nejasností k metodickému pokynu, kontaktujte: MUDr. Alena Cvopová, Lazaretská 26, 811 09 Bratislava, telefón: +421 257 269 767, e-mail: alena.cvopova@nczisk.sk

V prípade otázok ohľadom vyplňania formuláru týkajúce sa funkčnosti a používania webovej aplikácie ISZI, kontaktujte NCZI prostredníctvom Kontaktného centra NCZI alebo prostredníctvom mailovej adresy: podatelna@nczisk.sk